Årsberetning

Kommunen er pliktig til å utarbeide en årsberetning for kommunens samlede virksomhet. Med samlede virksomhet menes alle foretak og samarbeid som inngår i Molde kommune som juridisk enhet. Det vil si Molde kommune (kommunekassen), Molde vann og avløp KF, Molde eiendom KF og Molde havnevesen KF.

Dette er derfor en årsberetning som også skal inkludere vesentlige forhold fra de kommunale foretakene og ikke bare Molde kommune (kommunekassen). Men siden aktiviteten i kommunekassen er klart større enn i foretakene, vil mange av de forhold som blir kommentert i årsberetningen være fra kommunekassen. I tillegg til denne samlede årsberetningen, skal de kommunale foretakene lage sine egne årsberetninger. Disse vil inngå i årsrapporten til de kommunale foretakene.

Årets konsoliderte regnskaper

Driftsregnskapet

Konsolidert driftsregnskap viser samlede driftsinntekter på 3 128,9 mill. kroner. Det er ikke vedtatt noe konsolidert budsjett, og det skal heller ikke inngå i obligatorisk oppstilling, men egne beregninger viser at inntektene ble 168,6 mill. kroner større enn forventet. Pandemien medførte store endringer i noen av inntektspostene og stor usikkerhet knyttet til andre inntektsposter. Det var derfor svært vanskelig, på grensen til umulig, å anslå inntektene presist for 2020. Refusjon fra staten var den inntektsposten som ga den største merinntekten for året.

Driftsutgiftene i det konsoliderte regnskapet ble på 3 037,8 mill. kroner i 2020. Dette var 259,6 mill. kroner mer enn forutsatt. Nesten halvparten av dette avviket skyldes mangelfull budsjettering av avskrivninger. Avskrivninger har ingen resultateffekt i det kommunale regnskapet, og ser vi bort fra avskrivningene var utgiftene 144,4 mill. kroner over det som samlet var budsjettert. Årsaken til dette avviket er mer kjøp av varer og tjenester og større lønnsutgifter. Begge med et merforbruk på over 75,0 mill. kroner.

Konsolidert regnskap fikk dermed et brutto driftsresultat på 91,1 mill. kroner i 2020. Det tilsvarer 2,91 prosent av driftsinntektene.

Også finansområdet ble berørt av pandemien. Den medførte at verdens børser fikk et brått og betydelig kursfall i mars 2020. I det påfølgende ble rentene redusert for å motvirke de negative konsekvensene pandemien hadde på nasjonal og global økonomi. Samlet ble netto finansutgifter i det konsoliderte regnskapet på 175,3 mill. kroner. Dette var 25,6 mill. kroner lavere enn samlet budsjett. Renteinntektene, renteutgiftene og avdrag ble alle lavere enn forutsatt.

Avskrivningene er med i driftsutgiftene og brutto driftsresultat, men motpost avskrivninger kommer inn før netto driftsresultat. Avskrivningene var nesten like store som netto finansutgifter. Dette medfører at netto driftsresultat ble 89,9 mill. kroner i det konsoliderte regnskapet. Dette utgjør 2,87 prosent av samlede driftsinntekter og må isolert sett vurderes som et godt årsresultat. Men dette er en sannhet med modifikasjoner. Disponering av netto driftsresultat viser at 60,3 mill. kroner av netto driftsresultat skyldes bundne midler mottatt i 2020, som må settes av til bundne fond. Disse pengene er bundet til formålet eller må betales tilbake til giver, og kan dermed ikke disponeres fritt. Det er derfor vanlig å korrigere netto driftsresultat for netto avsetning til bundne fond. Etter denne korrigeringen sitter vi igjen med et korrigert netto driftsresultat på 0,95 prosent.

Investeringsregnskapet

Konsolidert investeringsregnskap viser sum investeringsutgifter på 888,5 mill. kroner. Dette var 209,1 mill. kroner lavere enn forutsatt i samlede budsjetter og skyldes at investeringer i varige driftsmidler ble betydelig lavere enn forutsatt. At investeringsbudsjettet viser høyere utgifter og aktivitet enn investeringsregnskapet, vil som regel være normalt. Men avviket i 2020 er større enn det som kan klassifiseres som normalt. Det er ulike årsaker til dette, men organisasjonenes kapasitet til å gjennomføre investeringer, ble nok ikke tatt tilstrekkelig i betraktning når budsjettet ble vedtatt. Forutsetningen for budsjettene var at gjeldende

økonomiplan i de tre tidligere kommunene skulle videreføres. Det ga et budsjett som var alt for ambisiøst, spesielt i et sammenslåingsår.

Konsolidert investeringsregnskap hadde 946,1 mill. kroner i samlede investeringsinntekter. Merverdikompensasjon, tilskudd og salgsinntekter i investeringsregnskapet var på 348,9 mill. kroner. Mottatte avdrag på utlån av egne midler kom på 101,9 mill. kroner. Dette dreier seg om konserninterne avdrag fra foretakene i all hovedsak. Bruk av lån var til sammen 495,2 mill. kroner, noe som er 196,0 mill. kroner lavere enn i konsolidert budsjett, og som naturligvis henger sammen med lavere investeringsutgifter. Bruk av lån skal inntektsføres i tråd med behovet for finansiering i investeringsregnskapet.

Netto utgifter til videreutlån er knyttet til Husbankens startlån. Utlån var på 76,0 mill. kroner i 2020.

I sumlinjen overføring fra drift og netto avsetninger er den største posten oppdekning av udekket beløp fra 2019 på 93,2 mill. kroner. Videre er det brukt 25,4 mill. kroner av ubundet investeringsfond og det er overført 9,3 mill. kroner fra driftsregnskapet.

Økonomisk utvikling og stilling

Det er et krav i kommuneloven at det skal redegjøres for forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske handlingsevnen blir ivaretatt over tid. Det er et grunnleggende, lovfestet krav at kommuner skal ivareta den økonomiske handleevnen over tid. Videre er kommunestyrene pålagt å vedta finansielle måltall som skal fungere som egne handlingsregler i budsjett og økonomistyringen av kommunen. Det er vedtatt tre finansielle måltall for Molde kommune som vil bli kommentert i det påfølgende.

Finansielle måltall

De finansielle måltallene skal sikre at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. De skal, sammen med realistiske planer, være et verktøy som sikrer en langsiktig og planmessig styring og utvikling av kommunens tjenester og økonomi. Molde kommunestyre vedtok tre finansielle måltall i sak 95/20. Selv om det ikke ble vedtatt et konkret tall for 2020, blir måltallene beregnet for 2020 og kommentert ut fra de kortsiktige og langsiktige måltallene. Dette for å kunne vurdere kommunens økonomiske stilling og om handleevnen blir ivaretatt for de kommende årene.

Måltall for korrigert netto driftsresultat

Korrigert netto driftsresultat er netto driftsresultat korrigert for bruk av og avsetning til bundne fond. Det langsiktige måltallet for korrigert netto driftsresultat er 1,75 prosent. Netto driftsresultat er det viktigste måltallet i de obligatoriske oppstillingene og blir brukt av teknisk beregningsutvalg for å si noe om sektorens samlede økonomiske stilling over tid. For å kunne si noe om årets resultat for en enkeltkommune er det vanlig å korrigere for bruk og avsetning av bundne driftsfond. Korrigert netto driftsresultat viser dermed det resultatet som fritt kan benyttes enten til å finansiere investeringer eller settes av til disposisjonsfond.

Måltall for disposisjonsfond

Det langsiktige måltallet er et disposisjonsfond på 5,0 prosent av brutto driftsinntekter. For å kunne håndtere store og brå endringer i utgifter eller inntekter, må en kommune ha et disposisjonsfond av en viss størrelse. Uten et tilstrekkelig disposisjonsfond, vil uventede bortfall av inntekter eller uventede økninger i utgifter slå direkte inn på tjenesteproduksjonen, gjennom at tjenestene må reduseres for å oppnå balanse. Det er derfor viktig med hensyn til den langsiktige og planmessige driften og utviklingen av kommunen at disposisjonsfondet er stort nok til å håndtere midlertidige negative avvik på inntekts- og utgiftssiden.

Måltall for gjeldsgrad

Gjeldsgraden måles som netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter ved utgangen av året (UB lånegjeld/brutto inntekt). Det langsiktige målet er at lånegjelden ikke skal overstige brutto driftsinntekter (ikke høyere enn 100 prosent). Kommuner med høy gjeld har bundet opp en større del av sine årlige driftsinntekter til å dekke renter og avdrag. Videre vil kommuner med høy gjeldsgrad som oftest være utsatt for høyere renterisiko, og bør i så måte har større netto driftsresultat for å kunne sette av mer til disposisjonsfond.

De vedtatte måltallene har også årlige mål. Disse er som tabellen viser for perioden 2021–2027:

Vedtatte måltall	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Korrigert netto driftsresultat	-0,49 %	0,00 %	0,10 %	0,25 %	0,75 %	1,25 %	1,75 %
Disposisjonsfond	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,75 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %

Vedtatte måltall	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Gjeldsgrad	129,50 %	128,50 %	127,00 %	125,50 %	123,50 %	121,50 %	119,50 %

Som tabellen viser er det for korrigerte netto driftsresultat og disposisjonsfond lagt opp til at de langsiktige målene nås i perioden (langsiktig måltall er henholdsvis 1,75 prosent og 5,0 prosent). For gjeldsgrad er det ikke lagt opp til at det langsiktige måltallet nås før lenge etter 2027 (langsiktig måltall er 100,0 prosent).

Årsberetningen skal ta utgangspunkt i kommunens samlede virksomhet. Når måltallene ble vedtatt ble det tatt utgangspunkt i Molde kommune og Molde eiendom KF. De to andre foretakene kan sies å være selvfinansierende og er derfor ikke tatt med i måltallene. Måltallene blir i det videre kommentert ut fra samlet regnskap for Molde kommune og Molde eiendom KF

Korrigert netto driftsresultat

Regnskapet for 2020 viser et korrigert netto driftsresultat på 0,98 prosent samlet for Molde kommune og Molde eiendom KF. Det er klart lavere enn det langsiktige måltallet på 1,75 prosent, men samtidig bedre enn budsjettert for 2020 og 2021. Det er gledelig med et positivt korrigert netto driftsresultat, da dette gjør det mulig å øke disposisjonsfondet i stedet for å redusere det. Året 2020 ble veldig spesielt grunnet pandemien, og det er derfor vanskelig å si noe nå om hva som er et naturlig resultat i en normalsituasjon for den nye kommunen. I gjeldende budsjett og økonomiplan frem til 2024, er det budsjettert med lave korrigerte netto driftsresultat, og med et negativt korrigert netto driftsresultat i 2023.

Disposisjonsfond

Regnskapene til Molde kommune og Molde eiendom KF for 2020 viser at disposisjonsfondene er samlet på 5,57 prosent av samlede driftsinntekter. Dette er over det langsiktige målet på 5,0 prosent. Det langsiktige målet kan ikke sies å være ambisiøst. Det må heller vurderes som et minimumsmål med tanke på gjeldsgraden. Like fullt er det gledelig og viktig at disposisjonsfondet er oppe på dette nivået allerede nå ved utgangen av 2020. Dette med tanke på at det i gjeldende økonomiplan er lagt opp til en nedgang i disposisjonsfondet på 0,5 prosentpoeng. Med resultatet for 2020 kan dette innebære at disposisjonsfondet likevel ikke kommer under 5,0 prosent som lagt til grunn i økonomiplanen.

Gjeldsgrad

Gjeldsgraden ved utgangen av 2020 er på 124,24 prosent. Det langsiktige målet er at gjeldsgraden skal være like stor som sum driftsutgifter, det vil si 100,0 prosent. Gjeldsgraden er nå vesentlig høyere enn det

langsiktige målet. I gjeldende økonomiplan er det forventet at gjeldsgraden øker i 2021 og 2022, for så å avta noe de siste to årene i planperioden. For at dette skal skje må investeringsnivået reduseres betydelig både i 2023 og 2024. Det er også slik at heller ikke de kortsiktige måltallene for gjeldsgrad nås i gjeldende økonomiplanperiode.

Økonomisk stilling og økonomisk handleevne over tid

Både Molde kommunes og konsolidert regnskap for 2020 viser at den økonomiske stillingen og utviklingen har vært positiv i 2020. Dette er gledelig i et svært turbulent og spesielt år. Ikke nok med at det var første året i den nye sammenslåtte kommunen, men nesten hele året var preget av pandemien som slo inn i tjenesteproduksjonen, endret inntektene og andre økonomiske forutsetninger vesentlig. Foreløpig ser det ut til at summen av de økonomiske kompensasjonene som kommunen har fått, har dekt opp for de ekstra utgiftene og reduserte inntektene som kommunen fikk i 2020.

Samtidig som 2020 kom ut med et resultat der disposisjonsfondet økte med 29,4 mill. kroner, kan vi ikke si at Molde kommune samlet sett ivaretar sin økonomi handleevne over tid slik den økonomisk situasjon er for kommunen. Lakmustesten for om en kommune ivaretar sin økonomiske handleevne over tid, er om tjenesteproduksjonen kan opprettholdes eller må reduseres. I gjeldende budsjett og økonomiplan skal tjenesteproduksjonen reduseres med 71,8 mill. kroner. I tillegg må disposisjonsfond benyttes i 2023 og 2024. Ressursbruken i tjenesteproduksjonen må ned de kommende årene og likevel vil det være behov for å bruke noe av oppsparte reserver (disposisjonsfondet). Det er dermed åpenbart at Molde kommune per nå ikke ivaretar sin økonomiske handleevne over tid. Dagens tjenesteproduksjon er ikke på et bærekraftig nivå. Den er for høy sett i lys av forventet økonomiske utviklingen de kommende årene. Det betyr at spørsmålet framover blir ikke om tjenestetilbudet må reduseres eller ikke, spørsmålet blir hvor mye og hvor? Skal dette arbeidet lykkes må det prioriteres helhetlig og planmessig. Alternativet er gjentagende ostehøvelkutt. Det fører ofte til en seigpining av enheter og vedvarende merforbruk for mange enheter. For å lykkes må det prioriteres klart og tydelig hvordan tjenesteproduksjonen skal endres og reduseres. Det er ikke mulig å lykkes uten at det går ut over tjenestevolum, tjenestekvalitet eller tjenestested. Tjenestekvalitet er vanskelig å styre presist. Valget vil derfor i all hovedsak stå mellom tjenestevolum og tjenestested.

Hva er så hovedårsaken til at Molde kommune ikke ivaretar sin økonomiske handleevne over tid? Sammenlignet med andre kommuner og anbefalinger fra ulike faginstanser er svaret enkelt: Molde kommune har en altfor høy og økende gjeldsgrad. Det er økte finansutgifter som i all hovedsak er årsaken til at

tjenesteproduksjonen må reduseres i gjeldende økonomiplan. Gjeldsgraden ligger nå på 124,2 prosent og i økonomiplanen skal den nesten opp i 140,0 prosent før den avtar ned mot 130,0 prosent. Anbefalt nivå på gjeldsgraden, fra ulike faginstanser, ligger på mellom 50,0–70,0 prosent slik vi har definert gjeldsgraden. En gjeldsgrad på over 70,0 prosent, blir ikke definert som bærekraftig med hensyn til å ivareta økonomisk handleevne. Hvor nivået skal ligge for den enkelt kommune, kan sikkert diskuteres, men Molde kommune skal håndtere en lånegjeld som er dobbel så stor som anbefalt nivå. Det sier seg da selv at Molde kommune ikke ivaretar økonomisk handleevne over tid. Skulle renten gå opp ett eller to prosentpoeng de kommende årene, vil det påvirke kommunens tjenesteproduksjon betydelig i negativ retning. Skal kommunen få en bærekraftig økonomisk stilling, må gjeldsgraden reduseres betydelig.

Vesentlige beløpsmessig avvik og avvik fra kommunestyrets premisser

Årsberetningen skal redegjøre for vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap. Årsberetningen skal også redegjøre for vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene. I budsjettet for 2020 var det i svært liten grad konkretisert hva premissene for bruken av bevilgningene var. Dermed er det generelt sett ikke mulig å vurdere i hvilken grad det er avvik fra premissene. Forutsetningene for både drifts- og investeringsbudsjettet for 2020 var at budsjettrammene i utgangspunktet skulle videreføres i tråd med vedtatt økonomiplan i de tre tidligere kommunene. Videre var det lagt vekt på harmonisering av tjenestetilbudet og at tjenesteproduksjonen i den forbindelse måtte forberede sin aktivitet på kommende års rammereduksjoner. Dette var overordnede premisser og det var krevende å være mer presis i det første året som ny kommune. Når det er sagt, må premissene komme tydelig fram i kommende budsjetter, slik at de kan vurderes presist om det har vært avvik fra premissene eller ikke.

I det påfølgende er det redegjort for vesentlige beløpsmessige avvik.

Driftsregnskap og -budsjett

I tjenesteproduksjon er det både vesentlige mindreforbruk og merforbruk målt mot budsjettert ramme. Samlet var det et avvik i Molde kommunes tjenesteproduksjon på 6,2 mill. kroner. Dette er samlet sett ikke vurdert som vesentlig, men enkelt enheter har vesentlige avvik som vil bli kommentert.

For de kommunale foretakene er det tatt utgangspunkt i de rammene som er gitt av kommunestyret og eventuelle avvik fra disse. Det er kun Molde eiendom KF som har fått en driftsramme av kommunestyret. Avviket i foretakets driftsregnskap er ikke vurdert som vesentlig her. De vesentlige avvikene i tjenesteproduksjonen er dermed i Molde kommune, og det er kun avvik her som vil bli kommentert knyttet til driftsregnskapet i det påfølgende.

Vesentlige mindreforbruk tjenesteproduksjonen

Her følger en redegjørelse over de vesentlige mindreforbrukene i regnskapet for kommunekassen i 2020.

Analyse- og utviklingsavdelingen fikk et mindreforbruk på 4,9 mill. kroner. Dette er en ny stabsavdeling som ble etablert samtidig med den nye kommunen. To av åtte stillinger sto vakant i store deler av året, og bidro til mindreforbruket. Videre lå ROR-IKT inne i avdelingens ramme for 2020. Mindreforbruk i ROR-IKT forårsaket nesten halvparten av avdelingens mindreforbruk. ROR-IKT er flyttet ut på eget budsjettområde i 2021.

Kommunalsjef helse og omsorg fikk et mindreforbruk på 4,0 mill. kroner. Viktigste årsaken var en merinntekt på 2,6 mill. kroner fra oppholdsbetaling institusjonsplass. Vakante stillinger, økte sykelønnsrefusjoner og reduserte utgifter til utskrivningsklare pasienter bidro også til mindreforbruket.

Legevakt og legetjenester fikk et mindreforbruk på 5,4 mill. kroner. Tjenesten akutt døgntilbud (KAD) hadde det største mindreforbruket. Det skyldes at tjenesten ble endret som følge av pandemien og noen av de ansatte ble flyttet til teststasjonen. Videre har enheten hatt vakante stillinger, blant annet sykehjemslege.

Kommunalsjef teknisk, plan, næring og miljø fikk et mindreforbruk på 4,6 mill. kroner i 2020. Hovedårsaken er at arbeidet med Kvam-krysset, med et budsjett på nær 3,0 mill. kroner, ikke ble gjennomført i 2020. Enheten har også redusert innleie av ekstern kompetanse.

Vesentlige merforbruk tjenesteproduksjonen

NAV Molde fikk et merforbruk på 5,6 mill. kroner. Hovedforklaringen til merforbruket er økonomisk sosialhjelp. Enheten har satt inn ulike tiltak, og sammenlignet med 2019 har utgiftene til økonomisk sosialhjelp gått ned. Men det er fremdeles et stort avvik på denne posten.

Kirkebakken omsorgssenter fikk et merforbruk på 4,4 mill. kroner. Sykehjemmet ble i mars klargjort for å ta imot personer med covid-19. Dette medførte store endringer som ga seg utslag i økte lønnsutgifter. Videre har enheten leid inn sykepleiere i perioder for å sikre forsvarlig drift. Dette har også bidratt til merforbruket.

Råkhaugen omsorgssenter hadde et merforbruk på 4,7 mill. kroner. Dette skyldes ressurskrevende tjenester på kortids- og langtidsavdelingene, samt i det døgnbemannede bofelleskapet. Også denne enheten har slitt med å få rekruttert inn nødvendig fagkompetanse.

Glomstua omsorgsdistrikt fikk et merforbruk på 6,5 mill. kroner. Det meste av merforbruket er knyttet til tjenester i hjemmet. Hovedforklaringer er økt tjenesteproduksjon som følge av økt behov for tjenester, samt økte utgifter til overtid og vikarer grunnet sykefravær.

Bo- og habiliteringstjenester fikk et merforbruk på 16,8 mill. kroner. Årsaken til merforbruket er at tjenesteproduksjonen, slik enheten i dag drifter denne, er vesentlig større enn det budsjettrammen som er stilt til disposisjon gir rom for. I tidligere Molde kommune ble det utarbeidet en ekstern rapport rundt enhetens tjenesteproduksjon. Arbeidet med å følge opp denne rapporten startet opp i tidligere Molde kommune, men på grunn av kommunesammenslåing og pandemien har ikke denne rapporten blitt fulgt opp med ytterligere tiltak i 2020. Bo- og habiliteringstjenester er den klart største enheten i Molde kommune. Prosentvis er ikke avviket det største, men beløpsmessig så har enheten det største merforbruket. Tiltak må settes inn for å unngå vedvarende merforbruk.

Vesentlige avvik fellesutgifter, overføringer, finans og inntekter

Overføring til foretak og kirkelig fellesråd har et merforbruk på 5,6 mill. kroner. Dette avviket skulle vært fjernet ved en administrativ budsjettkorrigering. Avviket skyldes at Molde eiendom KF får dekt sine finansutgifter knyttet til formålsbygg. Når året er omme beregnes eksakt beløp, som overføres til foretaket. I 2020 ble ikke budsjettet korrigert administrativt og dermed oppstod det et feilaktig avvik. Motposten skulle ha vært redusert avdragsutgifter i kommunekassa.

Fellesutgifter og -inntekter endte med en netto inntekt på 33,1 mill. kroner. Dette var 31,1 mill. kroner lavere enn budsjettert. Det er flere årsaker til dette avviket. Avregning pensjonskostnader på fellesområdet ble 9,9 mill. kroner mer enn budsjettert. Dette skyldes at redusert pensjonskostnad, som følge av innbetaling av egenkapitaltilskudd til Molde kommunale pensjonskasse, var budsjettmessig tatt til inntekt for tidlig. Videre er det i regnskapet vært nødvendig å sette av 15,4 mill. kroner i forventet etterbetaling av lønn knyttet til arbeidsrettsdommen om betalt spisepause. Dette i tråd med anordningsprinsippet.

Frie inntekter fikk en merinntekt på 37,3 mill. kroner. Skatteinntektene ble høyere enn budsjettert. Skatt på inntekt og formue ble 14,5 mill. høyere enn revidert budsjett. Samtidig ble inntektsutjevningen 2,8 mill.

kroner lavere enn budsjettert. Samlet ga dette en merinntekt på 11,7 mill. kroner. Videre ble eiendomsskatten 18,9 mill. kroner høyere enn budsjettert. Dette var begge poster med stor usikkerhet gjennom hele året, og endelige inntekter ble ikke klare før godt inn i det nye året. Det har derfor vært svært krevende å budsjettere disse to postene i 2020.

På finansområdet var netto utgift 15,1 mill. kroner lavere enn budsjettert. Det er flere årsaker til dette. Den største årsaken er reduserte avdrag som ble 17,9 mill. kroner lavere enn budsjettert. Det skyldes at fordelingen av gjeld ut til foretakene i den nye kommunen ikke var klare på budsjettidspunktet, og at budsjettet ikke har blitt korrigert i ettertid. Avviket her må derfor ses opp mot endringer i avdrag knyttet til formålsbygg i Molde eiendom KF, som kommunekassen skal dekke. Korrigeres det for dette blir avdrag reelt sett 4,5 mill. kroner lavere enn budsjettert. Årsaken til dette avviket er at lånegjelden ved utgangen av 2019 ikke ble så høy som lagt til grunn i budsjettet for 2020, og dermed ble minimumsavdragene lavere enn budsjettert.

Også renteutgiftene ble lavere enn budsjettert. De ble 8,4 mill. kroner lavere enn budsjettert. Disse må ses opp mot reduserte konserninterne renteutgifter, som ble 16,0 mill. kroner lavere enn budsjettert. I og med at Molde kommune opptrer som bank overfor foretakene, er bildet litt komplisert, men årsaken til lavere netto finansutgifter enn budsjettert, er lavere renteutgifter og lavere avdrag enn forutsatt i 2020.

Budsjettområdet avsetning og bruk av fond har et avvik på 9,5 mill. kroner. Det skyldes avsetning av mindreforbruk på 12,4 mill. kroner til disposisjonsfond i tråd med regnskapsforskriften, samt at det er benyttet 3,0 mill. kroner i bundne fond. Netto blir dette et avvik på 9,5 mill. kroner.

Investeringsregnskap og -budsjett

Et viktig premiss som var lagt til grunn for investeringsbudsjettet 2020 var at gjeldende økonomiplan i de tre tidligere kommunene skulle videreføres, noe som nok var for ambisiøst i forhold til organisasjonens kapasitet til å gjennomføre investeringer. Og det er mange investeringer der fremdriften har vært vesentlig lavere enn budsjettert, og tidspunkt for når investeringene kan tas i bruk er forskjøvet i forhold til det som står beskrevet i budsjettet for 2020. En del av forsinkelsene er det opplyst om og tatt hensyn til i budsjettet for 2021, uten at budsjettet for 2020 er endret.

Utover tidsforskyvning er ikke innholdet i prosjektene vesentlig endret fra de premissene som lå til grunn for de ulike investeringene.

Samlet var det investeringsutgifter i det konsoliderte regnskapet på til sammen 888,5 mill. kroner, den største finansieringskilden var bruk av lån på til sammen 495,2 mill. kroner. Dette er 196,0 mill. kroner lavere enn konsolidert budsjett, noe som henger sammen med lavere investeringsutgifter.

Det er solgt driftsmidler for 95,5 mill. kroner i løpet av året, der de største salgene var inventar og utstyr til Nordmøre og Romsdal brann og redning IKS (NORBR IKS) i forbindelse med opprettelse av selskapet, viderefakturering til Molde og Romsdal havn IKS for Sjøfronten 1 og salg av tomter. I Molde eiendom KF er det solgt eiendommer for til sammen 16,9 mill. kroner. Konsernet har også mottatt 16,2 mill. kroner i tilskudd. Målt i forhold til budsjett var det en del salg som var budsjettert som tilskudd, og disse to postene bør derfor sees samlet. Det er solgt finansielle anleggsmidler for til sammen 153,2 mill. kroner i 2020. Dette var salg av Nesset Kraft AS til Istad AS og salg av aksjer i Istad AS til Molde kommunale pensjonskasse.

Molde kommune

I Molde kommune er det i 2020 budsjettert med investeringer på 48 ulike prosjekter, på 9 av disse er det ikke ført utgifter i 2020. Noen prosjekter har også vesentlig lavere utgifter i 2020 enn det som var budsjettert.

Mottak av masse fra Hjertøysundet krevde ikke store investeringer fra kommunen i 2020, og hadde et mindreforbuk på 10,5 mill. kroner. Grunnerverv på Hjelset kom ikke i gang, og hadde dermed et mindreforbruk på 15,0 mill. kroner. Sjøfronten 2 har vært ute på anbud, men det er ikke forventet byggestart før i juli/august 2021. I 2020 var det mindreforbruk i prosjektet på 9,4 mill. kroner i forhold til budsjett. For prosjektet med uteområdet Antonbua er det behov for en rekke avklaringer før prosjektet kan realiseres og prosjektet har et mindreforbruk på 8,0 mill. kroner i 2020.

Opparbeidelse av tomtefelt boliger hadde et merforbruk på 9,9 mill. kroner i 2020, da aktiviteten med utvikling av tomtefeltene ble større enn antatt. Budsjettet på dette prosjektet ble redusert med 42,0 mill. kroner i revidert budsjett.

Molde eiendom KF

I Molde eiendom KF var det budsjettert med til sammen 476,5 mill. kroner i investeringer i varige driftsmidler fordelt på 75 prosjekter, mens regnskapet ble 387,9 mill. kroner. Et mindreforbruk på 88,5 mill. kroner. Det er 10 prosjekter med budsjett i 2020 der det ikke er ført utgifter.

Midsund skule hadde et mindreforbruk på 16,3 mill. kroner i forhold til budsjett, dette skyldes utsatt gjennomføring av ulike deltiltak i prosjektet. Prosjektet fikk økt totalbevilgning i 2020 og gjennomføres

innenfor ny totalramme.

Tøndergård skole hadde et merforbruk på 8,6 mill. kroner da det ikke var vedtatt noe budsjett av kommunestyret. Prosjektet var startet opp før 2020 når Tøndergård ikke var en del av Molde kommunes regnskap, og er finansiert av skolens egne fond. Dette skulle ha vært budsjettkorrigert administrativt.

Nesset helsehus hadde et merforbruk på 22,3 mill. kroner i forhold til budsjett. Dette skyldes større fremdrift i prosjektet enn det som var budsjettert. Prosjektet gjennomføres innenfor totalrammen.

Kunstgressbane Lubbenes (garderobebygg) hadde et mindreforbruk på 23,0 mill. kroner i forhold til budsjett. Det har vært vesentlige forsinkelser ved oppstart av prosjektet.

Utbygging av Råkhaugen omsorgssenter hadde et mindreforbruk på 9,7 mill. kroner i forhold til budsjett. Ny anbudskonkurranse medførte at oppstart byggearbeider og tilhørende fakturering forskyves til 2021.

Det er til sammen 55 ulike prosjekter med budsjett på under 4,0 mill. kroner i Molde eiendom KF, og svært mange av disse har hatt en lavere fremdrift enn forutsatt. Samlet er mindreforbruket på disse prosjektene på 38,1 mill. kroner.

Molde vann og avløp KF

På investeringer i Molde vann og avløp KF var det på rammebevilgningen knyttet til vann et mindreforbruk på 28,6 mill. kroner, mens det for rammebevilgningen knyttet til avløp er et mindreforbruk på 19,8 mill. kroner. I summene inngår også arbeid på kommunale tomtefelt på 13,5 mill. kroner som det ikke var budsjettert med. Det er dermed et mindreforbruk på de gebyrfinansierte vann- og avløpsinvesteringer på til sammen 61,9 mill. kroner i foretaket. Fremdriften i en rekke prosjekter har vært vesentlig lavere enn det som lå til grunn i vedtatt budsjett.

Det er styret i foretaket som vedtar detaljbudsjettet for det enkelte prosjekt, og det vises til årsrapporten for Molde vann og avløp KF for nærmere forklaring på disse. I detaljbudsjettet for foretaket er det budsjettbeløp på til sammen 53 ulike prosjekter i 2020, det er ikke ført utgifter i 2020 på 19 av disse.

Måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold

Det er et lovkrav at det i årsberetningen skal redegjøres for måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller innbyggerne i kommunen. Dette er et nytt krav og betinger at kommunen har vedtatt nødvendige planer. Molde kommune hadde naturlig nok ikke planer på plass når det første budsjettet for den nye kommunen ble vedtatt. Dermed er det heller ikke lagt inn konkrete tiltak for å oppnå mål og strategier i planverket i budsjettet for 2020. Det er derfor ikke mulig å vurdere måloppnåelse eller andre ikke-økonomiske forhold av betydning knyttet til mål og strategier i denne årsberetningen. Dette må bli en del av kommende års årsberetninger når de nødvendige planene, med mål og strategier er vedtatt.

Både kommuneplanens samfunnsdel 2021–2031 og planstrategi 2021–2024 er nå ute på høring og skal vedtas 17. juni 2021 av kommunestyret. Også andre delplaner og temaplaner er under utarbeidelse. Det betyr at mål og strategier bør være tydelige og konkrete i budsjettet for 2022, og at det da blir mulig å vurdere måloppnåelsen i årsberetningen for 2022.

Etikk og likestilling

Det skal redegjøres om tiltak for å sikre høy etisk standard, den faktiske tilstanden for kjønnslikestilling og hva kommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringslovens § 26 i årsberetningen.

Høy etisk standard

Formålet med etiske regler er å sikre en god etisk praksis og definere felles standarder for alle ansatte og folkevalgte i Molde kommune. Åpenhet og ærlighet skal prege kommunens virksomhet, og være grunnlaget for tillit mellom kolleger, og i forholdet til innbyggerne. Etisk kvalitet på tjeneste- og myndighetsutøvelse er en forutsetning for at innbyggere og tjenestemottakere skal ha tillit til kommunen.

De etiske reglene skal bygge opp under en positiv kultur der alle ansatte i Molde kommune er bevisst på dette og praktiserer det i sitt daglige arbeid. Alle har et selvstendig ansvar for at tjenestene utøves på en etisk forsvarlig måte. Etikk er tema på oppstartsamling for nyansatte og i opplæring for nye ledere. På enhetene har enhetslederne ansvar for årlig å gå igjennom de etiske reglene med sine medarbeidere.

Handlingene og valgene til alle som opptrer på vegne av Molde kommune, påvirker omdømmet. Evne til å håndtere vanskelige etiske problemstillinger og til å ta fornuftige valg, vil ha betydning for hvordan kommunen blir vurdert med hensyn til kvalitet på tjenesten.

De etiske reglene skal være en veileder til å handle godt og forsvarlig i ulike situasjoner.

Likestilling

Molde kommune har fokus på å ivareta alle ansatte, og ta samfunnsansvar med hensyn til å behandle alle likeverdig uavhengig av funksjonsevne, kjønn, religion, politisk ståsted, seksuell orientering eller etnisk bakgrunn.

I rekrutteringsarbeidet er det, i tillegg til å vektlegge kvalifikasjonsprinsippet, bevissthet rundt å skape mangfold og en balansert sammensetning når det gjelder kjønn, alder, etnisitet og funksjonsevne. Innenfor de fleste tjenesteområder er det brukere med ulik bakgrunn, og for å ivareta disse brukerne har det vært viktig å rekruttere ansatte med ulik språkkompetanse og erfaring fra ulike kulturer.

I Molde kommune er det systematiske ulikheter som at menn er i mindretall, og delvis fraværende på enkelte fagområder. Kvinneandelen er høy, noe som er typisk for kommunesektoren generelt. De store fagområdene oppvekst og helse og omsorg, har stor andel av tradisjonelt kvinnedominerte yrker.

Avlønning skal gjøres i henhold til ansvar og kompetansekrav i den aktuelle stilling, og etter HTA (hovedtariffavtalens) bestemmelser. I den grad kvinner er noe lavere avlønnet enn menn samlet sett, så er det fordi det er overvekt av kvinner i stillinger som er på et lavere lønnsnivå og overvekt av menn i stillinger som er på et høyere lønnsnivå. I de lokale i lønnsforhandlingene vil arbeidsgiver tilstrebe at det er likhet ved lik stilling, ansvar og kompetanse.

Internkontroll

Molde kommune har et helhetlig kvalitetssystem som gjelder for alle ansatte og driften av kommunen. Kvalitetssystemet er et viktig verktøy for at kommunen skal oppfylle krav i henhold til kommunelovens bestemmelser i kapittel 25 om internkontroll.

Målet med kvalitetssystemet er at alle medarbeidere skal kunne utføre sine arbeidsoppgaver i henhold til lover og forskrifter, avtalt nivå, metode, standard og kvalitet.

Kvalitetssystemet Compilo KSX inneholder avviksmodul, varslingsmodul, dokumentbibliotek, ROS modul, GDPR modul og årshjul.

Internkontrollen i kvalitetssystemet sikrer at Molde kommune planlegger, organiserer, utfører og vedlikeholder sine aktiviteter i samsvar med gjeldende regelverkverk og mål for virksomheten.